

KortOM

Juni 2017 - Nr. 4

I.	Studiedag over eerge relateerd geweld van het Openbaar Ministerie in samenwerking met het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM) en de vzw INTACT	p. 2
II.	Een nieuwe ministeriële richtlijn over de Seksuele Agressie Set is sinds 1 maart 2017 van kracht	p. 3
III.	Het FAST-TEAM: voortvluchtige veroordeelden opgespoord!	p. 4
IV.	SALDUZ + : omzetting naar Belgisch recht van de Europese richtlijnen 2013/48/EU, 2010/64/EU en 2012/29/EU	p. 5
V.	Kort nieuws	p. 6

I. Studiedag over eengerelateerd geweld van het Openbaar Ministerie in samenwerking met het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM) en de vzw INTACT

Sinds verscheidene jaren wordt er zowel op internationaal niveau als in België meer aandacht geschonken aan het «eengerelateerd geweld» of de «eerwraak». Onder deze vormen van geweld vallen de vrouwelijke genitale verminkingen, de gedwongen huwelijken of de gedwongen wettelijke samenwoning.

De Verenigde Naties, de Raad van Europa, de Europese Unie (EU) en tal van Belgische studies bevelen het uitstippelen van een specifiek strafrechtelijk beleid over eengerelateerd geweld aan om tot een uniforme toepassing van het strafrecht te komen, een gevoel van straffeloosheid ten aanzien van daders te vermijden en de slachtoffers te beschermen. De specifieke aanpak van eengerelateerd geweld moet vooral gestoeld zijn op een betere kennis van het fenomeen door de personen die actief zijn op het terrein.

Het College van Procureurs-generaal en de minister van Justitie hebben daartoe een nieuwe omzendbrief van strafrechtelijk beleid goedgekeurd, waarvan de inhoud en de eraan gerelateerde uitdagingen werden toegelicht tijdens een door het openbaar ministerie georganiseerde studiedag in samenwerking met het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM) en de vzw INTACT.

Op vrijdag 5 mei 2017 hebben ongeveer 150 magistraten, politieambtenaren en personen die actief zijn op het terrein, deelgenomen aan deze studiedag om een beter begrip te krijgen van alle facetten van het eengerelateerd geweld en de inhoud van de nieuwe omzendbrief ([COL 6/2017](#)) van strafrechtelijk beleid te ontdekken.

Tijdens het eerste deel werden de context en de realiteit op het terrein gedetailleerd geschetst aan de hand van tussenkomsten en uitvoerige, aangrijpende en leerrijke getuigenissen. Na een inleiding door Christian De Valkeneer, procureur-generaal te Luik, heeft Marijke Weewauters,

diensthoofd van het federaal steunpunt “Gendergeweld” van het IGVM, het raamwerk uitgeklaard, waarbij de Belgische en de Europese beleidsoriëntaties ter zake werden voorgesteld. Aissatou Diallo, vrijwilligster bij de vzw GAMS in België, heeft als eerste getuigd over haar ervaringen als slachtoffer en vrijwilligster. Riet Verstraeten van de politiezone Brussel-Hoofdstad Elsene, heeft vervolgens haar expertise hieromtrent toegelicht. France Blanmailland, advocate en voormalig voorzitter van de Hoge Raad voor de Justitie (HRJ), herinnerde aan het schrijnende verhaal van de moord op Sadia Sheikh en besprak de hieruit getrokken conclusies.

Gily Coene, professor aan de VUB en directrice van het centrum RHEA, en Els Leye, professor bij het International Centre for Reproductive Health, UGent & RHEA-VUB, stelden de resultaten voor van een kwalitatief onderzoek van de UGent en de VUB om het eengerelateerd geweld wetenschappelijker te omkaderen.

De studiedag werd voortgezet met opvallende bijdragen van Dr. Martin Caillet, geneesheer bij het departement Gynaecologie-Verloskunde van het UMC

Sint-Pieter te Brussel, en vroedvrouw Fabienne Richard, die ons via onvergetelijke beelden op de hoogte hebben gebracht van de medische en psychologische aspecten van de vrouwelijke genitale verminkingen.

De ochtend werd afgesloten met de vervolgingservaringen door Dr. Janine Janssen, hoofd Onderzoek van het Landelijk Expertise Centrum (LEC) Eengerelateerd geweld in Nederland.

Na de lunchpauze, die het voor de deelnemers mogelijk heeft gemaakt om elkaar te ontmoeten en gedachten uit te wisselen over hun werkmethode en ervaringen, berichtte François Bonnacarrere, substituut-procureur van de Republiek en adjunct-leidinggevende van de sectie Jeugd van het parket te Parijs, over de vervolgingservaringen in Frankrijk.

Vervolgens vertelde Sophie Wolf, substituut-procureur des Konings te Luik, hoe ze als magistraat op het terrein in België eengerelateerd geweld beleeft.

Na de uitwisseling van deze ervaringen woonden we een zeer verhelderende uiteenzetting bij van Johan Put, gewoon hoogleraar aan de KU Leuven, over de vraagstukken in verband met het beroepsgeheim.

Na al deze waardevolle bijdragen, die het mogelijk hebben gemaakt zich een realistischer en vollediger beeld te vormen van het eengerelateerd geweld, hebben Maité De Rue, substituut-procureur-generaal te Luik, en Isabelle Leclercq, beleidsadviseur bij de Steundienst van het openbaar ministerie, uitgebreid de nieuwe omzendbrief van strafrechtelijk beleid toegelicht, die in werking zal treden op 1 juni 2017.

Tot slot heeft Koen Geens, de minister van Justitie, zijn conclusies voorgesteld aan een tevreden publiek, dat voortaan zelf beter de gevallen van eerwraak zal kunnen vervolgen.

II. Een nieuwe ministeriële richtlijn over de Seksuele Agressie Set is sinds 1 maart 2017 van kracht

De noodzaak om de ministeriële richtlijn betreffende de Seksuele Agressie Set (SAS) te herzien kwam duidelijk naar voor in de evaluatie ervan in 2014. De richtlijn diende geharmoniseerd te worden, de tools ervan aangepast, de procedures verfijnd en de SAS-kit geperfectioneerd. Met het oog op deze herziening richtte het expertisenetwerk "Criminaliteit tegen Personen" een werkgroep op met de belangrijkste betrokken partners.

Hierna worden de meest in het oog springende wijzigingen aan de richtlijn besproken.

Finetuning van de procedures

Eerst en vooral werd het afsluiten van het onderzoek aan het lichaam herbekeken om de rol van alle hierbij betrokken partijen uit te klaren. Het gebruik van de gedetailleerde inventaris van de overtuigingsstukken werd daarenboven gesystematiseerd om hierin op een precieze manier een overzicht van alle overtuigingsstukken op te kunnen maken en zo de secundaire victimisering terug te dringen die met de teruggave ervan gepaard gaat. Vervolgens werden de oorspronkelijke procedures voor de overbrenging van de overtuigingsstukken, aangepast. De aanvankelijke procedures impliceerden dat de stalen eerst op de griffie geregistreerd moesten worden vooraleer ze aan de laboratoria werden bezorgd. Dit systeem was potentieel nefast voor de betrouwbaarheid

van de stalen (beperkte openingstijden én opslagcapaciteit van de griffies, bijkomende trajecten van de stalen zonder bewaring in een koelkast, vertraging bij de verzending van de stalen aan de labo's). Ook werd een nieuwe en duidelijkere procedure voor de analyse van de stalen uitgewerkt waarbij het traject van de stalen wordt ingekort en de registratie ervan op de griffie toch gegarandeerd blijft. De richtlijn herinnert ook aan het gebruik van de toegevoegde modelvordering voor de aanwijzing van een DNA-deskundige in het kader van een SAS-analyse, om zo de analyses tot de strikt noodzakelijke te kunnen beperken.

Integratie van de problematiek "drugs facilitated sexual assault"

In de richtlijn is een nieuw hoofdstuk toegevoegd dat gewijd is aan de problematiek van de "drugs facilitated sexual assault". Bij heel wat verkrachtingen is er sprake van een "drugs facilitated sexual assault" maar dit wordt nog onvoldoende onderzocht, niettegenstaande dit opgespoord kan worden aan de hand van een toxicologisch onderzoek op basis van een bloed- of urinestaal van het slachtoffer. Om die reden herinnert de richtlijn de politieambtenaren en geneesheren eraan dat het belangrijk is om de hypothese van een "drugs facilitated sexual assault" te onderzoeken en de magistraat in te lichten over hun conclusies. Een typevordering met betrekking tot de aanwijzing

van een forensisch toxicoloog, die de magistraat indien nodig kan gebruiken, is als bijlage aan de richtlijn gevoegd.

Geactualiseerde gidsen

De gids voor de politie werd volledig herschreven op basis van het draaiboek 'Zedenmisdriven' van de federale politie. De gids voor de slachtoffers werd dan weer vervangen door een brief waarin op een samenvattende manier toelichting gegeven wordt bij de belangrijkste aspecten van de SAS (procedure, medisch onderzoek,...) en die voor het overige verwijst naar de partijen die 'ad hoc' tussenbeide komen.

Een geperfectioneerde SAS-kit

De werkgroep heeft aan de DNA-commissie en het NICC voorstellen gedaan om de SAS-kits te verbeteren van zodra de bestaande stock is opgebruikt.

Een duidelijkere en volledige up-to-date richtlijn

De richtlijn is gesynthetiseerd, verduidelijkt en op een aantal punten coherenter gemaakt. Bij de herziening werd bovendien rekening gehouden met de evolutie van de DNA- en de Salduz-wetgeving en alle nieuwigheden op het vlak van slachtofferbeleid.

Meer informatie over de COL 4/2017 klik [hier](#).

III. Het FAST-TEAM: voortvluchtige veroordeelden opgespoord!

In 1996 organiseerde Interpol een eerste internationale conferentie over de opsporing van voortvluchtige criminelen. Het oprichten van gespecialiseerde structuren voor de coördinatie van internationale opsporingen werd toen als één van de aanbevelingen naar voor geschoven.

België volgde deze aanbeveling op in 1998 en startte binnen de toenmalige gerechtelijke politie bij de parketten het project "misdadigers op de vlucht" op. Eén jaar later werd het Fugitive Active Search Team (kortweg het FAST-team) opgericht, dat zich bezig houdt met het opsporen, lokaliseren en aanhouden van voortvluchtigen. Om ook binnen de Europese Unie te komen tot een betere, snellere en efficiëntere opsporing van voortvluchtige criminelen werd onder het Europees voorzitterschap van België in 2010, het ENFAST opgericht, het European Network on Fugitive Active Search Teams.

Het aantal dossiers voor het FAST-team kent een sterke toename wanneer in 2013 een gemeenschappelijke omzendbrief tussen de minister van Justitie, de minister van Binnenlandse zaken en het College van procureurs-generaal ([COL 11/2013](#)) in werking treedt. Deze omzendbrief zet

de procedure uiteen voor het opsporen van voortvluchtigen en schrijft meer bepaald voor dat magistraten een Europees aanhoudingsbevel uitvaardigen ten aanzien van voortvluchtigen die werden veroordeeld tot een uitvoerbare straf van meer dan drie jaar. Een kopie van het Europees aanhoudingsbevel wordt overgemaakt aan het FAST-team dat instaat voor de internationale signalering.

Het grootste aantal dossiers wordt aangeleverd door het gerechtelijk arrondissement Brussel (ongeveer 32%), gevolgd door het gerechtelijk arrondissement Antwerpen. Een kwart van de arrestaties gebeurt in België. De overige arrestaties vinden plaats in het buitenland, waarvan 92% in de Europese Unie. Deze cijfers tonen meteen het belang aan van een structurele uitbouw van het ENFAST.

Een nuttig instrument voor het FAST-team is de website [BELGIUM'S MOST WANTED](#) waarop telkens een twintigtal voortvluchtige veroordeelden worden geplaatst. In februari 2016 gaf het College van procureurs-generaal groen licht voor de opstart van deze website en sinds november 2016 is hij operationeel. Daarnaast mag elk FAST-team

van de Europese Unie ook 2 voortvluchtige veroordeelden op de website [EUROPE'S MOST WANTED FUGITIVES](#) zetten.

De gezochte veroordeelden die op deze websites worden geplaatst worden geselecteerd door een stuurgroep. Deze stuurgroep is samengesteld uit de directeur van de directie van de operaties van de federale gerechtelijke politie, het hoofd van de dienst opsporingsberichten en het hoofd van het FAST-team van de federale politie, en wordt voorgezeten door advocaat-generaal Liliane Briers van het parket-generaal Brussel. De selectie gebeurt op basis van criteria die werden goedgekeurd door het College van procureurs-generaal.

Doel van deze websites is het aantal aanhoudingen van voortvluchtige veroordeelden te vergroten door een beroep te doen op tips van de bevolking. Meteen wordt ook aan de slachtoffers én aan de burgers de boodschap gegeven dat Justitie blijft zoeken naar diegenen die trachten de hen opgelegde straf te ontlopen. Deze initiatieven dragen ook bij tot een groter vertrouwen van de burger in Justitie en vergroten tevens het veiligheidsgevoel van de bevolking.

IV. SALDUZ + : omzetting naar Belgisch recht van de Europese richtlijnen 2013/48/EU, 2010/64/EU en 2012/29/EU

De wet van 21 november 2016 betreffende bepaalde rechten van personen die worden verhoord, zet de Europese richtlijn over het recht op toegang tot een advocaat (richtlijn 2013/48/EU) om naar Belgisch recht. Ook de Europese richtlijnen over het recht op vertolking en vertaling (2010/64/EU) en de minimumnormen ten aanzien van slachtoffers (2012/29/EU) zijn gedeeltelijk in deze wet opgenomen.

De belangrijkste krachtlijnen van de wet zijn:

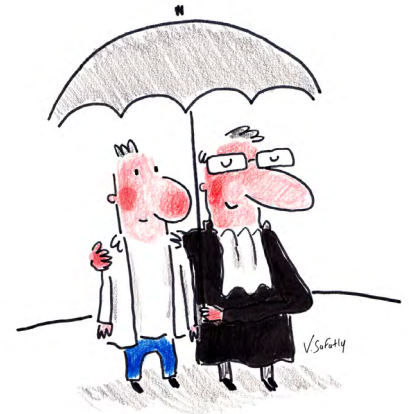
1. Een advocaat kan, ongeacht de hoedanigheid van zijn cliënt, aanwezig zijn tijdens het verhoor. De verantwoordelijkheid voor het organiseren van deze bijstand door de advocaat ligt naar gelang van de hoedanigheid van de verhoorde bij de overheid of bij de verhoorde.

2. Een verdachte die verhoord wordt, heeft het recht op een voorafgaand vertrouwelijk overleg met een advocaat. Ook hier ligt de verantwoordelijkheid voor de organisatie van dit voorafgaand overleg hetzij bij de verdachte dan wel bij de overheid.

3. Voor het verhoor van een persoon die de taal van de procedure niet spreekt, verstaat of lijdt aan gehoor- of spraakstoornissen wordt een beroep gedaan op een beëdigd tolk tijdens het verhoor. Indien geen enkele beëdigde tolk beschikbaar is, wordt de ondervraagde persoon gevraagd zelf zijn verklaring te noteren. De verklaringen van de persoon die niet verhoord wordt als verdachte of slachtoffer kunnen ook door de politie genoteerd worden in zijn taal.

Meer informatie over de wet en zijn toepassing in de praktijk, evenals de

modeldocumenten, kan u terugvinden in omzendbrief [8/2011](#) en [10/2011](#) van het College van procureurs-generaal.

KORT NIEUWS

- Opheffing van de COL 2/2012

Het College van Procureurs-generaal heeft op haar vergadering van 4 mei 2017 besloten om de omzendbrief nr. 2/2012 betreffende het gebruik op Belgisch grondgebied van Duitse tijdelijke nummerplaten ("Kurzzeitkennzeichen") met onmiddellijke ingang op te heffen. De aanpassing van de Duitse wetgeving maakte de omzendbrief nr. 2/2012 overbodig.

- Herziene COLS

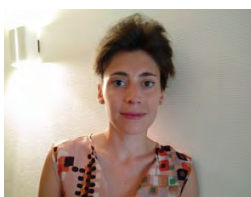
De omzendbrieven [COL 19/2010](#), [COL 10/2006](#), [COL21/2013](#) en [COL 16/2014](#) werden respectievelijk op 27 april, 11 mei en 18 mei

- De voorbije maanden hebben nieuwe dynamische mensen het team van de Steundienst OM versterkt. Ze stellen zich kort aan u voor:

Madelyne Kaschten, Jonas Borremans, Jana Huyghe, Julie D'Hondt, Aude Pirlot, Marie-Caroline Courtoy, Charlotte Fontaine, Léo Fastenakel, Magali Cap et Elisabeth Holcomb : 10 juristen tussen 24 en 27 jaar die zich ontfermen over de kwalificaties:

"Sinds het derde kwartaal van 2016 hebben we als taak de kwalificaties en codes van gemeen strafrecht die via een eenmalige load in MaCH zijn opgeladen, manueel te controleren en hen in eenzelfde status te brengen zoals deze eind december 2015 op Ompranet 1.0 voorhanden waren. Aangezien een automatische updateprocedure van de kwalificaties in MaCH via een connectie met het Ompranet technisch onmogelijk blijkt, en het updaten van het kwalificatieboek op Ompranet 1.0 absoluut noodzakelijk blijft voor de niet-MaCH gebruikers, moeten we de wijzigingen aan de kwalificaties manueel in beide applicaties inbrengen. Voor de meesten onder ons is dit een eerste werkervaring."

Nele Delbare, 27 jaar, attaché-juriste bij de cel ondersteuning van de Colleges en de Raden en het bureau beleidsondersteuning expertisenetwerken:

"Ik ben enthousiast en gemotiveerd om mijn bijdrage te kunnen leveren aan het team juristen dat de Colleges, de Raden en expertisenetwerken ondersteunt."

Catherine Degryse, 32 jaar, attaché communicatiebeleid:

"Ik ben blij dat ik via mijn kennis inzake communicatie kan meewerken aan de ontwikkeling van een proactieve en moderne communicatie van de Colleges en de entiteiten van het OM."

Frédéric Urger, 42 jaar, attaché ICT:

"Na verscheidene jaren in de privésector heb ik eind 2016 de Steundienst OM vervoegd. Ik behandel enthousiast en in nauwe samenwerking met Eric Staudt de noden en kwesties binnen het openbaar ministerie op het vlak van ICT."